

Een kritische analyse van Francio Guadeloupe

Dia 1: Titel

Ik wil graag beginnen met mijn dank en waardering uit te spreken aan Francio Guadeloupe. Een wezenlijk kenmerk van een moderne intellectueel is de moed om het publieke debat aan te gaan over stellingen die je poneert. In de Caribistiek is het overheersende klimaat dat mensen uit vrees dat hun stellingen onderuit worden gehaald het publieke debat ontwijken. Francio toont met zijn houding aan dat intellectuele moed niet helemaal verdwenen is in de Caribistiek.

Ik zal in mijn inleiding drie aspecten behandelen:

- De stellingen van Francio.
- Mijn kritiek op die stellingen.
- Het alternatief voor die stellingen.

Dia 2: De vraag van Francio

Op 26 februari 2010 hield hij de tweede Rudolf van Lier lezing. Die lezing heeft hij in essayvorm uitgegeven onder de titel **Adieu aan de nikkers, koelies en makambas – een pleidooi voor de deconstructie van het rasdenken binnen de Nederlandse Caraïbistiek** (Radboud Universiteit Nijmegen 2010).

Daarin stelt hij de vraag: *"Hoe kunnen we in ons schrijven en onze wetenschapsuitoefening het rasdenken overstijgen. Om het concreter te formuleren: Hoe kunnen we als 21ste eeuwse antropologen die zich bezig houden met het Caribische gebied ons ontdoen van de racistische termen nikkers, koelies en makambas die verbloed worden door de raciaal ingekleurde concepten creolen, Hindoestanen en blanken?"* (p. 11)

Dia 3: Het antwoord

Zijn antwoord is drieledig:

1. De etnische categorieën zijn tot stand gekomen als gevolg van menselijke afspraken. Afspraken kun je verbreken als ze niet mee relevant zijn (p. 13).
2. Het kijken naar verschillen tussen mensen doet meer kwaad dan goed. Daarom zijn ze niet relevant. Daarom moeten we niet meer praten over verschillen tussen mensen. Daarom dus Adieu. (p. 13)
3. Iemand is niet blank of creool. Iemand wordt tijdelijk blank of creool door interacties. (p. 38)

Dia 4: De uitwerking - 1

Francio schrijft: *"Het indelen van mensen in zwart, bruin en wit is [een] menselijke waarheid/afpraak. Hierbij gaat het om afspraken die onder de loodzware druk van slavernij, racisme, contractarbeid en koloniale uitbuiting tot stand zijn gekomen. Raciale indelingen zijn symbolen van een historische ballast dat we nog steeds meedragen (en moeilijk vanaf kunnen komen). Als kritische wetenschappers moeten we ons continu de vraag stellen of deze waarheden/afspraken over wat we als belangrijke verschillen tussen mensen binnen de wetenschap aanmerken nog bruikbaar zijn."* (p. 13).

Dia 5: De uitwerking - 2

Francio stelt ook dat *"er buiten ons etnisch classificatieschema geen Hindoestanen, creolen of blanken bestaan... feitelijke identiteiten zijn louter wetenschappelijke concepten van ons schema. Gesocialiseerde manieren van kijken en beoordelen binnen de wetenschap om de dynamiek van de samenleving te beschrijven. Een kwestie van afspraken."* (p. 13).

Mensen die etniciteit in hun begrippenapparaat hebben opgenomen hebben een probleem: ze hebben een verkeerde visie op de werkelijkheid. In werkelijkheid bestaat er geen etniciteit.

Dia 6: de oplossing

De oplossing is eenvoudig. Francio zegt: *"Door adieu te zeggen aan nikkers, koelies en makambas in ons wetenschappelijk schrijven en denken ... zullen we ook vaarwel zeggen aan de reïficatie (essentialisering) creolen, Hindoestanen en blanken."* (p. 14). Met andere woorden: gebruik geen etnische classificatie: weg met de termen, zwart, bruin of blank, moslim, hindoe of christen.

Wat we nodig hebben volgens Francio is een theorie "van het Subject waarin wij subjecten zien als chemische en biologische processen zonder een onveranderlijke raciale kern of einddoel. Wij zijn tijdelijke configuraties van atomen – lichamen geëquipeerd met praktisch en reflectief bewustzijn – die voortdurend in wording zijn." (p. 37).

Dia 7: Praktische betekenis

Wat is nu de praktische betekenis van zijn stelling?

Alex van Stipriaan geeft aan wat die betekenis is in de flaptekst van Francio's essay. "Francio Guadeloupe," zegt hij "gooit de knuppel in het hoenderhok van niet alleen de (witte) Nederlandse Caribistiek, maar eveneens van (zwarte) identity politicians. Beiden zouden nu toch eens hun terminologie en daarmee hun blik moeten gaan de-racialiseren en daarmee de flexibiliteit van mensen in de alledaagse praxis te leren zien in plaats van de verhullende starheid van het wetenschappelijk en het activistisch conceptuele discours. Ik kan hem alleen maar gelijk geven."

Van Stipriaan zegt eigenlijk: "Activisten die het racistisch establishment in Nederland aanklagen vanuit het concept een zwart bewustzijn en black identity moeten ophouden met hun geklaag over racisme. Want mensen hebben al lang geen etnisch bewustzijn meer." Hij zegt in wat moeilijke termen, maar dat is geloof ik een kenmerk van de academici in Nederland. Simpele gedachten zo moeilijk mogelijk formuleren.

Ik ga een wetenschappelijke kritiek geven op de stellingen van Francio. Daarna zal ik ingaan op de beleidsrelevantie van die stellingen en een conclusie trekken over de waarde daarvan voor de strijd tegen racisme. Daarbij ga ik ervan uit dat Francio en ik aan dezelfde zijde van die strijd staan, maar de verschillen zitten in de strategie.

Voordat ik met mijn kritiek kom, wil ik de overeenkomst tussen mij en Francio aangeven. Natuurlijk vinden we beiden dat er geen denigrerende en kwetsende termen gebruikt moeten worden om etnische groepen aan te duiden. Daarin verschillen we niet van mening. Maar in de analyse van Francio gaat het niet om dit punt. Het gaat om de vraag of etnische identiteit bestaat of geconstrueerd is en of het een goede zaak is dat het wel of niet bestaat.

Dia 8: Drie punten van kritiek

Ik heb drie punten van kritiek op de stellingen van Francio.

1. Een wetenschappelijke stelling moet getoetst kunnen worden met empirisch feitenmateriaal. Mijn eerste kritiek is dat zijn stelling de empirische toets niet haalt. Zijn stelling wordt tegengesproken door feiten.
2. Mijn tweede punt van kritiek is dat hij grote theoretische en methodologische fouten maakt. Ik noem er twee:
 - De conceptie van een mens als een collectie van atomen, in plaats van een sociaal wezen dat historisch gevormd wordt.
 - Beeldvorming van mensen over hun omgeving beschouwen als een statische eigenschap in plaats van als een opvatting die onder invloed van sociale omstandigheden kan wijzigen.
3. Mijn derde punt van kritiek is dat zijn analyse leidt tot een beleid dat de emancipatie van de zwarte gemeenschap remt in plaats van bevordert. Ik ben ervan overtuigd dat dat niet het doel van Francio is en dat hij zich oprecht inzet voor de emancipatie van zwarte mensen. Ik zal beargumenteren dat zijn analyse ingaat tegen die intentie.

Dia 9: De empirische toetsing

Een wetenschappelijke argumentatie houdt in dat je een stelling moet kunnen toetsen met empirisch feitenmateriaal.

Laten we eerst de empirische toetsing toepassen. Francio stelt de etnische classificatie het resultaat is van een afspraak die mensen met elkaar gemaakt hebben. Let wel, het gaat hier niet om zomaar een aanduiding van object, zoals een stoel of een bank, maar van de verbinding van de termen etniciteit (blank, zwart etc) aan waardeoordelen van goed of slecht, van inferieur of superieur. Die verbinding is het resultaat van afspraken die tot stand zijn gekomen onder de loodzware druk van slavernij, racisme, contractarbeid en koloniale uitbuiting, zoals Francio dat formuleert.

Die stelling is gemakkelijk te toetsen door de volgende vragen te beantwoorden:

1. Wanneer zijn die afspraken om etniciteit te koppelen aan waardeoordelen tot stand gekomen?

2. Wie heeft die afspraken gemaakt?

De eerste vraag heeft Francio al enigszins beantwoord. We kunnen empirisch toetsen wanneer de afspraak zou kunnen zijn gemaakt, namelijk tijdens het kolonialisme. Maar als wetenschappers willen we preciezer zijn. We willen weten wie namens de zwarten en wie namens de blanken wanneer de afspraak hebben gemaakt om de etnische groep van zwarten te koppelen aan een negatief waardeoordeel en de etnische groep blanken aan een positief waardeoordeel.

Iedereen die de geschiedenis van het kolonialisme kent, en zeker het kolonialisme in het Caribisch gebied, weet dat die afspraak nooit is gemaakt. Zwarte en blanke mensen hebben nooit met elkaar de afspraak gemaakt dat de kleur zwart geassocieerd moet worden met minderwaardigheid en blank met superioriteit. Die opvatting is nooit afgesproken, het is opgelegd. En dat is een feit, controleerbaar in alle bronnen.

Laten we een eenvoudige bron nemen: de wetgeving. Tijdens slavernij was in de slavenwetten vastgelegd dat zwarten minderwaardige wezens zijn. Daarom mochten ze geen schoenen dragen, moesten ze nederig zijn als ze een blanke op straat tegenkwamen en hun ogen neerslaan bij die ontmoeting.

Loop andere bronnen na zoals regels voor de sociale omgang of cultuur of het strafstelsel. Als de zwarte zweepslagen kreeg, dan moest hij "dankjewel" zeggen, anders hielden de zweepslagen nooit op. De associatie van etniciteit met waardeoordeel is nooit afgesproken en altijd opgelegd en wel op een specifieke manier: Blank Europa heeft het concept van inferioriteit/superioriteit gekoppeld aan etniciteit en opgelegd aan de gekoloniseerde etnische groepen. Dat zijn de feiten!

Sterker nog, die koppeling van zwart aan inferieur en blank aan superieur is ontstaan tijdens slavernij maar heeft zich ontwikkeld en gemanifesteerd gedurende de eeuwen daarna. Vandaag de dag hebben we nog steeds te maken met de erfenis van die opgelegde verhouding.

Dia 10: De verschrikkelijke waarheid – 1

Laten we eens kijken hoe die opgelegde koppeling van etniciteit aan een waardeoordeel nog in het heden doorwerkt op de meest basale manier. Ik ga een bijzondere case met u behandelen.

De man die u op deze foto ziet beschouwen wij en hijzelf als een Chinees. Dat komt onder meer tot uitdrukking in zijn naam. Hij heet Deng Tsiao Ping of Mao Tse Tung. Als ik zou zeggen dat hij Jan Peter Balkende heet, dan zou u waarschijnlijk lachen. Een Chinees heet geen Jan Peter Balkende, toch?

De naam, de identiteit van de Chinees, is geen toevallige afspraak tussen mensen, maar het resultaat van een historisch proces dat geworteld is in het ontstaan en de ontwikkeling van taal en cultuur, niet in de willekeur van afspraken tussen individuen.

Dia 11: De verschrikkelijke waarheid – 2

Laten we kijken naar deze man. Als ik zou zeggen dat hij heet: Rajkumar Chandersingh, dan zou u waarschijnlijk lachen. Een blanke man heet toch geen Rajkumar Chandersingh? Zijn echte naam is Alex van Stipriaan. Zijn naam is geen toevallige afspraak tussen zijn ouders die de keuze hadden tussen Rajkumar Chandersingh en Alexander van Stipriaan en vervolgens voor Alex gekozen hebben.

Dia 12: De verschrikkelijke waarheid – 3

Laten we nu kijken naar deze foto. Als we de normale gang van de geschiedenis zouden hebben gevolgd, dan zou de man die u op deze foto ziet vandaag hebben geheten iets als Ronamba Kwame Badonga en niet Francio Guadeloupe. Sommige mensen lachen bij het idee dat deze zwarte man Ronamba Kwame Badonga zou kunnen heten.

Anders dan bij de Chinezen en de Europeanen is deze naam, deze identiteit, niet het resultaat van een natuurlijk proces van de ontwikkeling van mensen met een Afrikaanse taal en cultuur zoals dat bij Mao en Alexander het geval is.

Zijn naam is niet afgesproken maar opgelegd als gevolg van slavernij en kolonialisme. Tot de dag van vandaag heeft het overgrote deel van de zwarte mensen namen die uit een geheel andere cultuur komen dan die van Afrika.

De kwestie van de naamgeving geeft aan wat een misdaad tegen de menselijkheid is geweest. De Afrikaan is niet beroofd van zijn naam, maar ook van zijn cultuur, zijn taal, zijn godsdienst, zijn

gewoonten en gebruiken en vooral van zijn arbeidskracht. De Afrikaanse mannen en vrouwen zijn eeuwenlang niet alleen vernederd en onderdrukt, maar ook economisch uitgebuit op een manier die niet te vergelijken is met die van Azië. De conclusie is dat raciale verhoudingen niet het resultaat zijn van afspraken, maar is opgelegd door een systeem van onderdrukking en uitbuiting. En dat systeem leeft in cultureel opzicht nog voort.

Dia 13: Beeldvorming: eigenschap of mening

Francio schets het voorbeeld van een leraar en zijn leerlingen in een klas op Aruba die zo lovend zijn over het koninklijk huis. Het koninklijk huis is cool. Er is geen discussie over de kosten van de monarchie of de vraag wat het kost en of het wel democratisch is. Het gaat om stijl. Maxima is de "bomb". De docent en de leerlingen zijn van alle etnische groepen in de wereld: zwart, bruin, blank. In de moderne jongerencultuur telt stijl en niet etnische identificatie.

Francio concludeert: *"Zo praten hedendaagse tieners nu eenmaal over het Koninklijk Huis als ze zich op hun gemak voelen. Dan gaat het er niet om of het Koninklijk Huis wel of niet afgeschaft moet worden. Het gaat niet om hoeveel ze kosten. Het gaat ook niet om zware kost zoals principieel wel of niet kiezen voor een constitutionele monarchie. Het gaat om stijl. Hebben Prins Willem-Alexander en zijn echtgenoot Prinses Maxima stijl, wat zoveel betekent als dat zij zich mediageniek in de formats van commerciële TV en roddelblad in te passen zijn; dan hebben die de goedkeuring van de tieners. Al het andere is typisch Haagse en salonhäftige praatjes. Boring! Om het in tienertaal te verwoorden."*

Dus mensen als ik die stellen dat bewustzijn gemanipuleerd kan worden, hebben ongelijk. Alex van Stipriaan noemt dit de *"flexibiliteit van mensen in de alledaagse praxis"*. Ze hebben geen last meer van etnische identificatie. Jonge mensen kijken naar stijl. Dat is hun eigenschap geworden.

Mijn antwoord is als volgt. Beeldvorming is geen eigenschap, maar een mening. Dat wil zeggen, dat die mening morgen kan veranderen als de factoren die deze mening beïnvloeden veranderen. Als het een eigenschap is, dan verandert de beeldvorming niet.

Nou is het mooie van de wetenschap dat we niet volstaan met "welles-nietes". We zoeken naar manieren om stellingen te toetsen.

Dia 14: Experiment: Obama versus Oranj

Hoe kunnen we toetsen of stijl boven etnische identificatie gaat? Ik stel het volgende experiment voor.

De sympathieke leraar legt de kinderen op Aruba deze twee beelden voor: Barack en Michelle Obama en Alexander en Maxima van Oranje. Zoals u ziet hebben de Obama's in vergelijking met De Oranjes eenvoudige kleren aan.

Als we de kinderen op Aruba zouden vragen: wie vind je Da Bomb, wat denk je dat ze zouden zeggen: de Oranjes of de Obama's. Als we die test hier in deze zaal zouden doen, wat zou de meerderheid hier zeggen: de Obama's of de Oranjes. Zouden jongeren stijl boven etnische identificatie laten prefereren?

Ik denk het niet. Op dat moment zal blijken dat etnische identificatie een rol speelt in hun bewustzijn. Want al zou Maxima een mooiere jurk dragen dan Michelle Obama, ik durf te wedden dat zij Michelle Obama de bomb zullen vinden omdat etnische identiteit boven stijl gaat. Die stelling zouden we kunnen toetsen in de praktijk.

Dia 15: experiment meningspeiling

We doen een ander experiment om te laten zien dat de manier waarop jongeren praten over het koninklijk huis geen kwestie is van een eigenschap van de jongerencultuur, maar een kwestie is van meningsvorming die manipuleerbaar is.

Het doel van het experiment is vast te stellen of de mening van de jongeren over het koninklijk huis zal veranderen als we een andere leraar fundamenteel andere informatie zou laten geven.

Die leraar gaat op dezelfde luchtige manier, met foto's en filmpjes de volgende informatie geven:

- Hij legt uit: er zijn landen waar mensen hun eigen leiders kiezen. Zie Obama.
- Hij legt uit: democratie is een kenmerk van de moderne beschaving. Beschavingen waar mensen hun eigen leiders niet mogen zijn achterlijke beschavingen. We laten de foto's zien van alle niet-gekozen leiders in de wereld, ook met mooi geklede vrouwen.

- Hij laat delen van de documentaire over Lockheed zien waaruit blijkt dat Prins Bernard een hooggeplaatste crimineel was die smeergeld had geaccepteerd waarvoor een kleine crimineel in de gevangenis was beland.
- Hij laat fragmenten zien van de Britse serie Tudor over de moraliteit van koningshuizen waar koningen om de haverklap vreemd gaan afgewisseld met de foto's van Prins Bernard en zijn buitenvrouwen.

Let wel, het is heel goed mogelijk om deze informatie op een spannende manier te geven, dus niet op een boring manier: powerpoint, video, foto's etc. Francio stelt dat de boodschap boring is, maar het is niet de boodschap, maar de wijze waarop je dat brengt kan boring zijn.

Vervolgens vragen we aan dezelfde leerlingen: wat vind je van de monarchie: moeten mensen hun eigen leiders kiezen of moeten hun leiders voor het leven en de generaties daarna benoemd worden. Ik durf te wedden dat dan snel blijkt dat de jongeren gaan voor democratie in plaats van monarchie, omdat beeldvorming geen **eigenschap** is van jongerencultuur zoals Francio suggereert – zo zijn moderne jongeren nu eenmaal – maar beeldvorming is het resultaat van manipulatie. Maar zoals ik zei: u hoeft me niet te geloven. We kunnen gewoon die experimenten uitvoeren.

Dia 16: De manipulatie van etnische classificatie

Zoals ik eerder aangaf is de koppeling van etniciteit aan waardeoordelen niet afgesproken, maar opgelegd. Ik ga nog een stap verder. Ik zal laten zien dat de opgelegde koppeling het gevolg is van een enorme manipulatie van de beeldvorming over etniciteit.

Neem het volgende voorbeeld.

In 2001 heeft de Britse omroep BBC een documentaire uitgezonden getiteld *Son of God* waarin op basis van historische bronnen een computer animatie is gemaakt van hoe Jezus eruit zou kunnen hebben gezien. De basis wordt gevormd door beschrijvingen van hoe de mensen in die periode in die regio eruit zouden kunnen hebben gezien. Volgens die wetenschappelijke analyse zou Jezus er zo uitgezien moeten hebben.

Hoe wordt Jezus afgebeeld in de kerken van zwarte en blanke mensen?

Zo ziet hij eruit, als een Zweed, een Noord Europeaan, die nooit in Palestina rond het jaar nul kan hebben gewoond.

Als wetenschappers zouden we ons twee vragen moeten stellen:

- Waarom is Jezus veranderd van een Palestijn in een Zweed? Wat zijn de krachten die deze verandering wilden en waarom wilden ze dat.
- Hoe is die verandering tot stand gekomen? Hoe hebben ze de beeldvorming zodanig gemanipuleerd dat in de kerken nu een heel ander beeld hangt dan de werkelijkheid.

Dat zijn de wezenlijke wetenschappelijke vragen op het gebied van etniciteit en identiteit.

Dia 17: Het alternatief: de theorie van sociale instituties

Is er een alternatief voor Francio's analyse die ons wel inzicht verschaft over wat etnische identiteit is en hoe die identiteit werkt in een multiculturele samenleving? Ja, die is er.

Ik noem dit vooralsnog de theorie van sociale instituties. Ik zal de hoofdlijnen van deze theorie uiteenzetten en aangeven waarom zij ons de werkelijkheid beter leert te begrijpen.

We zijn bezig om deze theorie verder te ontwikkelen n.a.v. van de studie naar diaspora-gemeenschappen, en met name de Hindostaanse diaspora.

Wat is een sociale institutie? Het begrip stamt uit de sociologie, en wel al uit de tijd van de Franse grondlegger van de sociologie, Emile Durkheim.

Ik definieer een sociale institutie – enigszins anders dan Durkheim - als een entiteit die waarden en normen overdraagt.

Waarden zijn dingen die mensen belangrijk vinden: taal, voedsel, kleding, maar ook cultuur, geschiedenis etc.

Normen zijn gedragsregels, dus regels die je gedrag bepalen. Wanneer draag je welke kleding, welke omgangsvormen gebruik je etc.

Instituties zijn dus entiteiten – zeg maar dingen – die de waarden en normen produceren, reproduceren en overdragen.

De kern van mijn theorie is dus dat sociale instituties vorm en inhoud geven aan etnische identiteit! Deze instituties geven kracht en macht aan achtergestelde groepen. Maar ze geven ook kracht en macht aan groepen die anderen onderdrukken.

Dia 18: Meten is weten

Het concept van de sociale instituties stelt ons in staat om etnische identiteit meetbaar te maken. Het is geen abstract concept. Hoe meet je etnische identiteit? Gewoon door de instituties te identificeren en te beschrijven en vaak zijn ze nog te tellen ook.

Een sociale institutie is bijvoorbeeld de religieuze institutie: kerk, moskee, mandir etc. Ze geven vorm en inhoud aan de religieuze aspecten van identiteit. Een andere institutie is kleding. Moslim meisjes geven uitdrukking aan hun identiteit met kleding, zoals een hoofddoek. Etnische identiteit bestaat niet alleen in de hoofden van mensen, maar in meetbare instituties. Een afspraak over een andere terminologie laat die instituties niet verdwijnen als sneeuw voor de zon.

Dia 19: Akademische discussie en sociale strijd

De discussie die we vandaag voeren is weliswaar een discussie tussen academici, maar het is geen academische discussie. Het is onderdeel van een sociale strijd die momenteel in Nederland aan de gang is over de vraag: hoe richt je de multiculturele samenleving in?

In deze discussie zijn er twee stromingen.

Er is een brede dominante stroming die stelt dat Nederland een samenleving zou moeten zijn waarin de diverse etnische groepen geïntegreerd moeten worden in een nationale Nederlandse cultuur. Over de vraag wat die nationale cultuur is en hoe die integratie zou moeten plaatsvinden lopen de meningen uiteen, maar er is in deze stroming wel een brede consensus over de noodzaak van een nationale geïntegreerde cultuur. Iedereen in deze stroming vindt dat migranten moeten integreren in een nationale cultuur.

Aan het ene eind van het spectrum van deze stroming staat de PVV van Geert Wilders, die alle sociale instituties die uiting geven aan de etnische identiteit van niet-westerse culturen, wil afbreken. Daarom wil ze een verbod op hoofddoeken, een moskee stop, en liefst de openbare verbranding van de Koran etc. Integratie is assimilatie. Allochtonen moeten de westerse cultuur overnemen.

Aan het andere eind van dit spectrum zijn er mensen die vinden dat de culturen geïntegreerd moeten worden tot een nationale cultuur, maar dat hoeft niet met dwang te gebeuren.

De tweede stroming, die vooralsnog klein is in Nederland, maar dominant in bijvoorbeeld een land als Amerika, stelt dat diversiteit de basis is van de samenleving en niet een geïntegreerde cultuur. Dat betekent drie zaken:

1. Iedereen moet vrij zijn binnen de grenzen van burgerlijke vrijheden om zijn of haar etnische identiteit vorm en inhoud te geven. Dat is onderdeel van een vrije en beschaafde samenleving. Er is geen nationale cultuur. De nationale cultuur is een verzameling van diverse culturen die een gemeenschappelijke geschiedenis tegemoet gaan, maar een verdeelde, niet gedeelde, geschiedenis hebben. Er is geen Amerikaan. Er is een Afro-Amerikaan, een Chinese Amerikaan, en Kaukasische Amerikaan.
2. De etnische verhoudingen in de westerse samenleving dragen met zich mee een geschiedenis van kolonialisme die een plek zou moeten krijgen in de nationale cultuur.. De ontkenning van deze racisme is een kenmerk geworden van de westerse cultuur en maakt het mogelijk sommige thema's tot taboe-onderwerpen te verklaren zoals herstelbetalingen. In Amerika heb je de Black History Month en de Martin Luther King Day die zorgen dat de geschiedenis van racisme en slavernij niet vergeten wordt. Dat leidt tot een beschavingsniveau waarbij het ongehoord gevonden wordt als een professor op een universiteit zou beweren dat slavernij niet zo slecht was voor de zwarten. In Nederland krijgt zo'n professor een waardige afscheid van de Caribisten, zoals met Piet Emmer is gebeurd vorig jaar april op de Universiteit Leiden.
3. Die etnische verhoudingen hebben een geschiedenis van superioriteit en inferioriteit gekoppeld aan kleur en heeft een naam: racisme. Die geschiedenis leeft vandaag de dag nog voort in de Nederlandse cultuur. Het meest sprekende voorbeeld is het Sinterklaasfeest, een van de meest ongeciviliseerde sociale instituties in dit land die het mogelijk maakt om zonder enig gevoel van schaamte jaarlijks een hele bevolkingsgroep weg te zetten als achterlijk en dom. Maar racisme leeft ook voor op de arbeidsmarkt of het subsidiebeleid van de overheid. Hoewel je belasting

betaalt als Surinamer betekent dat nog niet dat je recht hebt om een deel van dat geld te laten besteden aan de instandhouding van de Surinaamse cultuur in Nederland. Nee, dat geld moet besteed worden aan de bevordering van de integratie. Slechts door sociale strijd kan racisme overwonnen worden, niet door een verandering van terminologie.

Dia 20: Conclusie

Francio heeft zich de vraag gesteld: Hoe overstijgt je rasdenken? Mijn antwoord is: het probleem is niet het rasdenken. Het probleem is racisme. Dat is niet hetzelfde. Als ik pleit voor versterking van etnische sociale instituties, dan kun je dat rasdenken noemen maar dat is niet negatief. Ik beschouw het pas als een probleem als je racistische ideeën verkondigt over de superioriteit of inferioriteit van culturen en dat nota bene koppelt van de onderdrukking van burgerlijke vrijheden.

Francio's stelling dat het kijken naar verschillen tussen mensen doet meer kwaad dan goed klopt niet. Er is niks mis met diversiteit. Het gaat pas mis als we ontkennen dat een samenleving gebaat kan zijn bij diversiteit. Francio's benadering gaat dan eerder in de richting van een streven naar een homogene nationale cultuur dan naar het respecteren van diversiteit.

Onze verschillen in beleid is terug te voeren op onze verschillen in de wetenschappelijke basis voor de opvattingen inzake etniciteit. Naar mijn mening doorstaat de stelling van Francio dat etnische beeldvorming een kwestie is van afspraken niet de wetenschappelijke toets van de feiten. Ik zie graag zij repliek tegemoet.

Dia 21: Dank u

Dank u voor uw aandacht.

Sandew Hira